

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

J. nr. MST-133- 00002//00033
san//6. november 2013

GRUNDNOTAT

Kommissionens forslag om opstilling af miljømærkekriterier for produktgruppen *tekstiler* under EU's miljømærkeordning (Blomsten) (Kommitésag).

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag til EU miljømærkekriterier for produktgruppen tekstiler. Kriterierne omfatter de fleste gængse typer af tekstilfibre, og stiller miljøkrav ud fra tekstilprodukters livscyklus. Der stilles krav om minimering af brug af pesticider i bomuldsdyrkning, og et vist indhold af økologisk bomuld eller bomuld, der dyrkes med et reduceret brug af pesticider.

Som et nyt element stilles krav om overholdelse af ILO's kernekonventioner for arbejdsmiljø i den del af produktionen, som virksomheden med miljømærkelicens har direkte indflydelse på.

Kommissionen redegør ikke for påvirkningen af beskyttelsesniveauet, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

Der er afstemning i komiteen d. 22. november 2013.

Regeringen forventer at kunne støtte forslaget.

1. Status

Forslaget har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 66/2010 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Beslutningsforslaget beskriver reviderede miljømærkekriterier for tildeling af EU's miljømærke til tekstiler. Forslaget skal til afstemning i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten. Der er afstemning i komiteen d. 22. november 2013.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget indenfor tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

2. Formål og indhold

Forslaget for miljømærkning af tekstiler omfatter: tøj og tekstiler med tilbehør (med mindst 80% tekstilfibre) herunder håndklæder, rygsække, poser, bæltter, boligtekstiler, rengøringsklude og viskestykker, metervarer (fibre, garn og stoffer til brug i ovennævnte produkter). Produktgruppen omfatter ikke gulvtæpper og vægbeklædning, eller tekstiler med indbygget elektronik.

Miljømærkekriterierne er opstillet i forhold til at begrænse miljøbelastningen fra 1) dyrkning eller fremstilling af *råvaremateriale* (fibre), f.eks. bomuld og polyester, 2) *produktionsprocesser* fra fiber til tekstil, og 3) *indhold* af miljøfarlige og sundhedsskadelige stoffer i produktionen (vask og farvning) og det færdige tekstilprodukt.

Miljømærkekriterierne gælder og kontrolleres i det land, hvor produktionen foretages, dvs. oftest udenfor EU. Kommissionen foreslår, at kriterierne skal være gældende i 4 år efter vedtagelsen.

Nedenstående beskrivelse af *miljøbeskyttelsesniveauet* i forslaget omhandler især de mest anvendte typer af tekstiler af bomuld, uld eller polyester. Andre fibre omfatter cellulosefibre, elastan, hør/bast, akryl, polyamid, og polypropylen.

Nyt kriterium er mærket med ”*”, skærpede kriterier er mærket med ↑.

Materialerelaterede kriterier (fibre)

Bomuld. ↑ Bomuldsfibre skal bestå af enten 10% certificeret økologisk bomuld eller 20% IPM certificeret bomuld (med basis i FN's FAO principper for Integrated Pest Management system). Kommissionsforslaget foreslår endvidere minimum 95% økologisk andel af bomuld i babytøj (under tre år) og tøj, der har hudkontakt, såsom t-shirts, bukser, pyjamas, nattøj og undertøj.

Anvendt bomuld, der ikke er økologisk bomuld, må ikke være dyrket med anvendelse af pesticider, der er opført på Rotterdam Konventionens PIC liste (Prior Informed Content)¹.

Uld. Råuld skal analyseres for restindhold af en række insekticider².

Polyester/PET. Kravet til polyester er tredelt i forhold til anvendelsesområdet.

- 1) maksimalt indhold af 260 ppm antimon
- 2) * minimum 20 til 50% genvendt polyester, afhængig af PET fibertype.
- 3) max. VOC emission i produktionen af PET (baseret på BAT (bedste tilgængelige teknologi).

For tekstiler rettet mod forbrugere skal 1) og 2) opfyldes.

For tekstiler rettet mod professionel brug skal 1), og 2) eller 3) opfyldes.

Krav til produktion og produkt (alle fibertyper). Følgende stoffer og processer må ikke anvendes:

- Stoffer opført på REACH kandidatliste må ikke anvendes i det miljømærkede produkt. Øvrige miljø- og sundhedsfarlige stoffer, der lever op til definitionen i REACH for særligt problematiske stoffer, begrænses med henblik på substitution.
- Klorgasblegning.
- Azo-farver, der kan fraspalte kræftfremkaldende aromatiske aminer.
- Farvestoffer i øvrigt, med kræftfremkaldende, mutagen, og reproduktionstoksiske effekter (CMR), eller sensibiliserende.
- Alkylfenoletoksilater (APEO) og nedbrydningsprodukter (NPEO'er).
- Metalkompleks farver.
- PVC tryk.
- * Ftalater.³
- * Biocider, der giver tekstilet en anti-bakteriel funktion. *Biocider må anvendes til beskyttelse under transport, men biocider til dette formål skal være autoriseret gennem EU's biocid direktiv*

¹ Alachlor, aldicarb, aldrin, campheclor (toxaphene), captafol, chlordane, 2,4,5-T, chlordimeform, chlorobenzilate, cypermethrin, DDT, dieldrin, dinoseb and its salts, endosulfan, endrin, glyphosulfate, heptachlor, hexachlorobenzene, hexachlorocyclohexane (total isomers), methamidophos, methyl-o-demeton, methylparathion, monocrotophos, neonicotinoids (clothianidine, imidacloprid, thiametoxam), parathion, phosphamidon, pentachlorophenol, thiofanex, triafanex, triazophos. Test skal vise at det akkumulerede indhold (total restindhold) ikke overstiger 0,5 ppm.

² Totalrestindhold af γ -hexachlorocyclohexane (lindane), α -hexachlorocyclohexane, β -hexachlorocyclohexane, δ -hexachlorocyclohexane, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT, p,p'-DDD må ikke overstige 0.5 ppm.

Totalrestindhold af cypermethrin, deltamethrin, fenvalerate, cyhalothrin, flumethrin må ikke overstige: 0.5 ppm.
Totalrestindhold af diazinon, malathion, propetamphos, chlofenvinphos, dichlofenthion, chlorpyrifos, fenclorophos må ikke overstige 2 ppm. Totalrestindhold af diflubenzuron, triflumuron, dicyclanil må ikke overstige 2 ppm.

³ **DEHP** (Bis-(2-ethylhexyl)-phthalate), **BBP** (Butylbenzylphthalate), **DBP** (Dibutylphthalate), **DMEP** (Bis(2-methoxyethyl)phthalate), **DIHP** (Diisobutylphthalat), **DIHP** (Di-C6-8-branched alkylphthalates), **DHP** (Di-n-hexylphthalate), **DHNP** (Di-C7-11-branched alkylphthalates). I **fed** er angivet de 4 ftalter, der indgår i det danske ftalatforbud. **DINP** (Di-isononyl phthalate) og **DIDP** (Di-isodecyl phthalate) må heller ikke anvendes i børnetøj.

og biocid forordning, og specifikt udelukkes klorfenoler, Polyklorerede bifenyler (PCB), organotin, inklusiv TBT, TPhT, DBT og DOT.

- * Fluorerede polymerer i membraner må kun anvendes i tekstiler til udendørsbeklædning (PFOA og PFNA må ikke anvendes).
- * Bromerede flammehæmmere (herunder HBCDD (Hexabromocyclododecane), PBB og PBDE, inklusiv Deca-BDE, samt kortkædede klorparaffiner.
- Brug af flammehæmmere begrænses til brug, hvor der er krav i national eller EU lovgivning eller standarder om brug af flammehæmning. Flammehæmmere skal fortsat overholde de generelle miljømærkekrav.
- ↑ Formaldehydafgivelsen må ikke overstige mere end 16 ppm i produkter til børn under 3 år, og i produkter, der kommer i direkte kontakt med huden. Øvrige produkter må maksimalt indeholde 75 ppm.
- Vådprocesser (f.eks. uldvask og farvning) skal indeholde spildevandsbehandling for reduktion af det organiske indhold i spildevandet (målt som COD g/kg tekstil).
- Energi *. Processer, hvor energi anvendes i vaske-, tørrings- og hærdningsprocesser skal være omfattet af et energiledelsessystem. Afhængig af virksomhedens størrelse skal indføres fra 4 til 7 energieffektiviseringsprocesser, baseret på BAT (bedste tilgængelige teknologi).

Forbruger- og kvalitetskriterier. Kriteriesættet indeholder desuden kriterier for kvalitet og brugsegner af de færdige produkter med kriterier for farveægthed (bl.a. ved vask, lyspåvirkning og potentiel afgivelse via sved), krympning, der sikrer minimal ændring i størrelse ved vask. Kriterierne stilles til forskellige typer tekstil afhængigt af anvendelsesområde (møbelpolstring, børnetøj eller arbejdstøj).

CSR kriterier * Virksomheden, der færdiggør det miljømærkede tekstil, skal overholde kernekonventionerne for arbejdstagerrettigheder, som beskrevet i FN's ILO konventioner⁴. Der må ikke anvendes manuel eller mekanisk sandblæsning af denim. Sandblæsning i lukkede og ventilerede systemer er tilladt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort for dette. Da formålet med forslaget er at forlænge allerede udmøntet EU reguleringsbeføjelser i en allerede gældende fællesskabsregulering, finder Regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

5. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer betaling af et gebyr i forbindelse med licensansøgning og for anvendelsen af miljømærket. Disse gebyrer fremgår af Miljømærkning Danmarks hjemmeside, men omfatter et ansøgningsgebyr på maksimalt 9.000 kr. og et årligt gebyr på maksimalt 11.250 kr. Der er flere rabatmuligheder, bl.a. for SMV'er og mikrovirksomheder. Jævnfør EU's miljømærkeforordning bør gebyret være tilstrækkeligt til dække omkostningerne til driften af EU miljømærkeordningen, herunder udgifterne i processen med ansøgning, kontrol og tilsyn.

⁴ **029** Tvangsarbejde, **087** Foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, **098** Retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, **100** Ligeløn, **105** Afskaffelse af tvangsarbejde, **111** Forskelsbehandling (beskæftigelse og erhverv), **155** Arbejdsmiljø og sundhed, **138** Om mindstealder for arbejde, **182** Afskaffelse af de værste former for børnearbejde.

Herudover må forventes udgifter for ansøger, der ligger forud for erhvervelsen af licensen til f.eks. laboratorietest og dokumentation af miljømærkekrav. Miljømærkeordningen er frivillig og kræver opfyldelse af miljømærkekriterier, der er skrappe end lovgivningen. Det kan foranledige ændringer i produktion og/eller produktet (f.eks. effektivt energiforbrug, færre kemikalier mm. og bedre kvalitet). Ændringer, hvis administrative konsekvenser, der ikke er foretaget en opgørelse af, men som forventes opvejet af f.eks. lavere omkostninger til energi- og ressourceforbrug, og en højere konkurrencefordel. Miljømærket kan dermed også betragtes som et markedsføringsinstrument som licenshaveren betaler for at benytte.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den 10-20 % bedste del af markedet i EU.

6. Høring

Forslaget har været forelagt Danmarks miljømærkenævn og miljøspecialudvalget. Der er ikke kommet kommentarer i miljøspecialudvalget.

7. Forhandlingssituationen

Vigtige områder har især været at skærpe kravet til brug af pesticider i bomuldsdyrkningen, enten med krav om højere indhold af økologisk bomuld eller bomuld, der er dyrket under forhold, der begrænser brugen af farlige pesticider.

Omkring 1 % af bomuldsmarkedet er økologisk, og derfor er der blevet argumenteret med, at markedet for økologisk bomuld ikke kan understøtte et krav om 100% økologisk bomuld. Kommissionens forslag er landet på minimum 10% økologisk bomuld eller 20% bomuld fra IPM bomuld (FN FAO's principper for Integrated Pest Management). IPM begrænser brugen af pesticider. Til al børnetøj og anden beklædning tæt på kroppen (f.eks. undertøj) stiller forslaget krav til at 95% af anvendt bomuld skal være økologisk.

EU Blomstens forordning begrænser brugen af miljøfarlige stoffer, og udelukker brugen af SVHC stoffer (Substances of Very High Concern), der er oplistet på REACH kandidatliste. Desuden begrænses en lang række andre miljø- og sundhedsfarlige stoffer, alene ved at de er miljø- og sundhedsfareklassificeret.

Forslaget udelukker brugen af en række kendte miljøbelastende stoffer, herunder PVC tryk og ftalater. Der må ikke anvendes bromerede flammehæmmere (HBCDD, PBB og PBDE, herunder Deca-BDE), og brugen af fluorerede polymerer til vandtæt membranfunktion begrænses. Den hidtil mest udbredte fluorerede polymer, PFOS, er forbudt ved lov, og Kommissionens forslag til miljømærkekriterier udelukker brugen af de nu hyppigt anvendte PFOA og PFNA. Endelig udelukker forslaget helt brugen af biocider i det færdige tekstil for at give tøjet en antibakteriel funktion.

Ligeså vigtigt som fokus på kemikalier er også fokus på produktionsprocessen. EU miljømærkekriterier for tekstiler stiller krav til spildevandsrensning, og som noget nyt er også indført en form for energiledelse i de energitunge produktionsprocesser, særligt vådprocesser (vask, farvning og tørring). Der opstilles ikke specifikke energikrav op, men krav om måling af energiforbrug og indførelse af energireducerende teknologi, med udgangspunkt i BAT (Bedste Anvendelige Teknologi).

Der er stor fokus på genanvendelse indenfor tekstilproduktion. Det er i dag ikke alle typer af fibre der kan genanvendes, og ikke mindst mængden af genanvendte eller regenererede fibre er strækkelig konstant til at indføre et generelt krav om minimumsindhold af genanvendte fibre. Kommissionsforslaget stiller krav om et vist indhold af genanvendte polyester-/PET fibre. Det er en type fibre, der oftest genanvendes, og dermed er der også et robust marked.

Som noget nyt er der nu fokus på arbejdsmiljøforhold ved at stille krav om overholdelse af ILO's kernekriterier for arbejdstagerrettigheder. Det er første gang at EU miljømærket stiller et så direkte CSR krav (Virksomheders samfundsansvar) og produktgruppen anses for meget relevant. Der er tale

om "første spæde skridt", idet kravet kun omfatter færdiggørelsen af selve det miljømærkede produkt, og ikke den produktion af tekstilet, der går forud. Forslaget begrænser ligeledes brugen af sandblæsning af denim (cowboybuksestof) til kun at måtte foregå i lukkede og ventilerede systemer, for at begrænse udviklingen af stenlunger/silikose hos de ansatte.

8. Regeringens holdning

Forslaget forventes vedtaget. I forhandlingerne har Danmark især arbejdet for begrænsning af brugen af pesticider, og det er lykkedes, enten med højere krav til økologisk indhold eller bomuld dyrket efter FN's IPM principper, der begrænser brugen af pesticider. For børnetøj og beklædning tæt på kroppen lægger regeringen vægt på, at kravet med 95% økologisk bomuld, bibeholdes. Målgruppen her er især børn og børnefamilier, og det vurderes at være relevant at have en høj andel af økologisk bomuld her.

Til anden brug af bomuld vil regeringen lægge vægt på, at det nuværende niveau beholdes, men vil også arbejde for yderligere pesticidbegrænsende produktion, ved f.eks. at arbejde for at op mod 50% af bomulden skal være omfattet af FN's IPM principper.

Danmark har i forhandlingerne lagt særlig vægt på, at begrænse brugen af miljøfarlige stoffer i produktionen af tekstil. Regeringen vil derfor lægge vægt på, at forslaget ikke slækkes på områderne, der udelukker brugen af: PVC tryk, biocider til brug for at opnå en antibakteriel funktion i det færdige tekstil, og bromerede flammerhæmmere, særligt Deca-BDE.

Danmark har arbejdet for at det hidtidige krav til formaldehydindholdet er blevet skærpet. I den forbindelse lægger regeringen vægt på, at kravet ikke slækkes, således at indholdet af fri formaldehyd ikke overstiger 16 ppm for produkter med hudkontakt, og øvrige produkter op til 75 ppm.

Regeringen finder kravet til indhold af genanvendte PET fibre interessant, og vil ved næste revision arbejde for mere genanvendelse af flere fibertyper, hvis markedet bliver modent til det.

Danmark har arbejdet for at få taget hul på, at miljømærkekriterierne indeholder krav til virksomhedernes samfundsansvar (CSR). Samtidigt er det vigtigt, at overholdelsen af kravet også kan dokumenteres. Det er grunden til at Kommissionen i første omgang kun stiller kravet til den del af tekstilproduktionen, som indehaveren af miljømærkelicensen har direkte kontrol over (færdiggørelse), og ikke til alle underleverandørers produktionsforhold. Regeringen vil afvente erfaringen med kriterierne før der tages skridt til yderligere CSR krav, men lægger vægt på at kravet i nærværende version ikke svækkes.

Regeringen lægger vægt på at bibeholde de eksisterende – og affaldsforebyggende – forbruger- og kvalitetskriterier, der kan sikre tekstilerne en lang levetid.

9. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.